

Bilješka. - Ne bismo se mogli složiti sa stajalištem koje su sudovi zauzeli u gornjoj presudi da primalac kad primi robu i stupi u ugovorni odnos s vozarom jedino vozaru odgovara za vozarinu. Potpuno je tačno da primalac odgovara vozaru za vozarinu i da bi vozar imao pravo primaoca utužiti na njenu isplatu. Medjutim iz toga ne slijedi da primalac jedino vozaru odgovara. Da li će primalac biti dužan platiti vozarinu i nekome drugome, npr. svom prodavacu, pošiljaocu itd., pitanje je konkretnog slučaja, a zavisi o pravnom odnosu u kojem stoji primalac s tim osobama.

B. J.

B - Odluke stranih sudova i arbitraža

Engleski POMORSKI SUD

/Admiralty Division/

Presuda od 6. V 1969.

Brod "TEH HU"

Spasavanje na moru - Londonska arbitraža - Odmjeravanje nagrade mora se izreći u funtama - Devalvacija funte ne utječe na visinu nagrade, koja se mora odmjeriti prema odnosima vrijednosti na dan završenog spasavanja - Neodlučno je to da su stranke sve inozemne stranke

U vremenu od 27. I do 18. II 1967. japanski spasavatelj "Nippon Salvage Company" /kako ga nazivlje presuda/ izvršio je usluge spasavanja brodu "Teh HU" i teretu na njemu. Stranke su /brodovlasnik i spasavatelj/ zaključile ugovor na standardnom formularu Lloyda za ugovore o spasavanju na dan 3. II 1967. Prema tome ugovoru nagrada za spasavanje broda "Teh HU" i njegova tereta imala se utvrditi putem arbitraže u Londonu, a u slučaju žalbe na tu arbitražu rješenje je imao donijeti apelacioni arbitar kojega će imenovati Lloydov odbor /"Committee of Loyd's"/.

Utvrđivanje nagrade vršeno je prema arbitraži tokom 1968, a u medjuvremenu, u studenom 1967, došlo je do devalvacije funte. Apelacioni arbitar /brodovlasnik se žalio na previsoko odmjerenu nagradu/ donio je odluku u obliku specijalnog pitanja za sud, pa je utvrdio da bi nagrada spasavatelju bila 50.000.- funti, ako se uzme da treba tu nagradu povisiti zbog toga što je funta devalvirala, a da bi ta nagrada bila 45.000.- funti ako se devalvacija ne bi trebala uzeti u obzir.

U sporu koji je poveden na tom temelju pred pomorskim sudom sudac Brandon je najprije konstatirao da bi jednako pitanje

trebalo riješiti i onda kad bi se radilo o spasavanju kod kojega nije bilo posebnoga ugovora medju strankama, kao što je to u ovom slučaju. Stoga je on ispitao najprije što određuje opće pravo spasavanja. U tom pogledu utvrdio je da nema precedenata /"no direct authority"/ za spasavanje, pa stoga treba ispitati kakvo je stanje prava u drugim područjima common law-a, pa onda odlučiti da li za ta druga područja mjerodavna načela mogu i trebaju biti primijenjena i na spasavanje. Novčane tražbine /"cases of debt"/ naplaćuju se u iznosu funti na koji glase u vrijeme kad su dospjele, a bez obzira na vrijednost funte, i to kako onda kad je tražbina glasila već izvorno na funte kao i onda kad se mora pretvoriti u funte radi donošenja presude i to: za dugovanja u funtama prema precentima "The Case of Mixed Monies" /1604/ i "Treseder-Griffin and Another v. Co-operative Insurance Society, Ltd." /1956/, a za dugovanja u stranoj valuti prema "Tomkinson and Another v. First Pennsylvania Banking and Trust Company" /1961/. Jednako se rješava i pitanje zahtjeva za naknadu štete radi neispunjenja ugovora /"cases of damages for breach of contract"/ i to tako da se ne uzima obzir na promjenu vrijednosti funte nakon časa u kojem je došlo do neispunjenja ugovora. Za slučajeve kad je naknada štete izračunata u funtama već izvorno mjerodavan je precedent "Philips v. Ward" /1956/, a za naknade štete izvorno izračunate u stranoj valuti precedent "Di Ferdinando v. Simon, Smits & Co., Ltd." /1920/. Konačno kod vanugovornih obveza /"damages in tort"/ ne utječe na iznos koji se ima platiti promjena vrijednosti funte nakon datuma kad je nastao gubitak, ili kad je izvršen izdatak kojega se naknada traži. Za takve tražbine koje su izvorno nastale u funtama mjerodavni su precedenti "The Baarn" /1933/ i "Bishop v. Cunard White Star Company, Ltd. Appleby v. Same /The Queen Mary/" /1950/ a za one koje su nastale izvorno u stranoj valuti "Gelia /Owners/ v. Volturmo /Owmners/" /1921/. Primjenjujući ta načela na spasavanje sudac smatra da ne bi trebalo uzeti u obzir promjenu vrijednosti funte, ali ostaje na njemu dužnost da ispita da li treba ili ne kod toga ostati kod spasavanja s obzirom na posebne momente koji kod spasavanja dolaze u obzir.

Brodovlasnici smatraju da i kod spasavanja treba ostati kod rješenja koja su donesena u drugim područjima prava. Tome nasuprot spasavatelj se pozivao da načela equitya, tražeći da se devalvacija uzme u obzir, a s obzirom na to da nadležnost suda u predmetima spasavanja spada u njegovu "equitable jurisdiction". Sudac prihvaća da se radi o predmetu koji spada u equity prema precedentu "Beaverford /Owners/ v. The Kafiristan /Owners/" /1938/ u kojemu je

Lord Wright rekao da je "pomorsko pravo u pogledu spasavanja utemeljeno na načelima equitya", ali sudac pokazuje na to da mu nije naznačeno nijedno načelo equitya prema kojemu bi trebao odstupati od principa da nema revaloracije u postupku, a pri tome ističe "da sud koji vrši "equitable jurisdiction" nema prava postupati kako smatra da treba biti bez pozivanja na utvrđena načela". Isto tako ne smatra da pozivanje spasavatelja na to da se kod spasavanja mora poticati na spasavanje iz razloga javnog interesa /"public policy"/ ima osnova, jer sudac drži da je isto tako sigurno da vjerovnik mora dobiti sve što mu pripada i kod zahtjeva na isplatu novčane tražbine, kao i kod naknada štete za povredu ugovora ili iz vanugovornih obveza.

Pozivanje spasavalaca na financijsku stvarnost stoga je neumjesno, jer ono dolazi do primjene i na sva ostala područja prava na kojima je postavljeno načelo da pad vrijednosti funte nema učinka na visinu tražbine. Uostalom vrijednost spašene imovine takodjer se, prema precedentu "The Eastern Moon" /1927/, uzima prema datumu na koji je spasavanje dovršeno, i ona se pretvara u funte prema tome istom datumu.

Mogućnost da sučeva odluka, prema kojoj smatra da devaloracija funte ne može imati utjecaja na odluku o visini nagrade za spasavanje, može nepovoljno utjecati na upotrebu standardnog Lloydovog formulara o sporazumu o spasavanju u međunarodnoj praksi irelevantna je za njegovu odluku, ali sudac smatra da bi se tome moglo odmoći revidiranjem toga formulara u prikladnom smjeru. Međutim sudac se uzdržao od toga da sugerira kakvom bi se to formulom moglo učiniti.

E. P.

#### ENGLJSKI APELACIONI SUD

Presuda od 9. X 1969.

Vijeće: Lord Denning M.R., Salmon L.J. i Karminski L.J.

"The Teh Hu"

Spasavanje na moru - Nagrada se iz proceduralnih razloga mora odmjeriti u funtama - Devaloracija, prema većini, ne utječe na visinu nagrade, koja ostaje kakva bi bila bez devaloracije u nominalnim funtama - Manjinsko stajalište suprotno tome

Protiv prvostepene presude, koja je izložena neposredno prije ove presude Apelacionog suda, uložena je žalba spasavalaca, koju je Apelacioni sud odbio većinom glasova.